

**BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
APLINKOS APSAUGOS, VERSLO RĖMIMO IR ŽEMĖS ŪKIO PLĖTROS
PROGRAMOS APRAŠYMAS**

Biudžetiniai metai	2020-ieji metai
Asignavimų valdytojas (-ai), kodas	Biržų rajono savivaldybės administracija, 188642660
Vykdytojas (-ai), kodas	Architektūros ir urbanistikos skyrius, 2 Strateginio planavimo ir turto valdymo skyrius, 8 Statybos ir infrastruktūros skyrius, 16 Žemės ūkio skyrius, 17 Viešosios tvarkos skyrius, 29

Programos pavadinimas	Aplinkos apsaugos, verslo rėmimo ir žemės ūkio plėtros programa	Kodas	5
------------------------------	---	--------------	---

Programos parengimo argumentai	Programa parengta siekiant įgyvendinti Biržų rajono strateginiame plėtros plane numatytus tikslus ir uždavinius, nukreiptus į žemės ūkio, smulčiojo ir vidutinio verslo (toliau – SVV) subjektų konkurencingumo didinimą, aplinkos būklės gerinimą bei užterštumo mažinimą. Programa vykdomos Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu nustatytos <i>savarankiškosios savivaldybės funkcijos</i> – kraštovaizdžio, nekilnojamųjų kultūros vertybių ir savivaldybės įsteigtų saugomų teritorijų tvarkymas ir apsauga, savivaldybės teritorijoje esančių želdynų, želdinių apsauga, tvarkymas ir kūrimas, inventorizacijos, apskaitos, atskirųjų želdynų žemės sklypų kadastrinių matavimų ir įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą organizavimas ir stebėseną; aplinkos kokybės gerinimas ir apsauga; komunalinių atliekų tvarkymo sistemų diegimas, antrinių žaliavų surinkimo ir perdirbimo organizavimas, sąvartynų eksploatavimas; sanitarijos ir higienos taisyklių tvirtinimas ir jų laikymosi kontrolės organizavimas, švaros ir tvarkos viešose vietose užtikrinimas; sąlygų verslo ir turizmo plėtrai sudarymas ir šios veiklos skatinimas; <i>valstybinės (perduotos savivaldybėms) funkcijos</i> – valstybei nuosavybės teise priklausančių melioracijos ir hidrotechnikos statinių valdymas ir naudojimas patikėjimo teise.		
Ilgalaikis prioritetas (pagal SPP)	Rajono ekonominė ir kompleksinė plėtra	Kodas	1
	Rajono infrastruktūros ir gyvenamosios aplinkos gerinimas		3
Šia programa įgyvendinamas įstaigos / padalinio strateginis tikslas:	Kurti saugią, patrauklią ir patogią gyvenamąją aplinką, skatinti verslo ir žemės ūkio plėtrą	Kodas	3
Programa	Tęstinė		

Programos aprašymas:

Melioracijos sistemų ir jų hidrotechninių statinių techninė būklė turi tiesioginę įtaką žemės ūkio naudmenų našumui, augalų augimo ir žemės ūkio darbų atlikimo sąlygoms, taip pat ir žemės ūkio sektoriuje dirbančių žmonių pajamoms. Įgyvendinant programą siekiama gerinti žemdirbystės sąlygas rajone, išsaugant esamas melioracijos sistemas ir jų statinius bei prailginant tinkamą jų funkcionavimą.

Programa numatoma teikti finansinę paramą SVV, žemės ūkio ir kitiems subjektams. Parama teikiama Biržų rajono savivaldybės smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros bei kaimo rėmimo programų lėšomis, kurios skirtos remti savarankiško užimtumo siekiančius fizinius asmenis bei įmones, taip pat fizinius ir juridinius asmenis, užsiimančius žemės ūkio veikla arba teikiančius žemės ūkio veiklos subjektams paslaugas ar mokymus.

Įgyvendinant programos tikslus bus pagerinta Biržų rajono aplinkos būklė, racionaliai naudojami gamtos ištekliai, sumažinta ūkinės veiklos neigiamą įtaką aplinkai. Numatoma vykdyti aplinkos išsaugojimo ir kokybės kontrolės, atliekų prevencijos ir tvarkymo ir kt. priemonės.

Efektų vertinimo kriterijus:

- Bendrosios žemės ūkio produkcijos vertės pokytis (lyginant su ankstesniais metais) (proc).

Programos tikslas	Didinti žemės ūkio konkurencingumą, plėtoti verslo paramos sistemą	Kodas	1
--------------------------	--	--------------	---

Tikslo aprašymas:

Įgyvendinant šį programos tikslą bus vykdomi įvairūs melioracijos darbai, išsaugant esamas melioracijos sistemas ir jų statinius bei prailginant tinkamą šių sistemų funkcionavimą, gerinamas melioruotos žemės įrenginių apskaitos efektyvumas. Taip pat iš Savivaldybės smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros bei kaimo rėmimo programų bus teikiama parama SVV, žemės ūkio ir kitiems subjektams.

Rezultato vertinimo kriterijai:

- Atnaujintų melioracijos sistemų dalis (proc.);
- Paramą gavusių SVV, žemės ūkio ir kitų subjektų skaičiaus pokytis (lyginant su ankstesniais metais) (proc.).

1 uždavinys. Užtikrinti tinkamą melioracijos sistemų ir statinių būklę

Melioracijos sistemų ir jų hidrotechninių statinių bloga techninė būklė turi tiesioginę neigiamą įtaką žemės ūkio naudmenų našumui, augalų augimo ir žemės ūkio darbų atlikimo sąlygoms, todėl didėja žemės įdirbimo kaštai, blogėja išaugintos žemės ūkio produkcijos kokybė, mažėja jos kiekis. Tai mažina žemės ūkio sektoriuje dirbančių žmonių pajamas. Be to, dėl blogos melioracijos sistemų ir jų hidrotechninių statinių būklės laiku nenuvedamas paviršinio ir gruntinio vandens perteklius, todėl užmirksta žemės ūkio naudmenos, aplinkui esantys miškai bei sklypai, užteršiamas šachtinių šulinių vanduo. Visa tai blogina kaime gyvenančių žmonių gyvenimo sąlygas, patiriami materialiniai nuostoliai.

Įgyvendinant šį uždavinį, bus atliekami darbai, kuriais siekiama išsaugoti esamas melioracijos sistemas ir jų statinius bei prailginti tinkamą šių sistemų funkcionavimą, taip gerinamos žemdirbystės sąlygos bei prisidedama prie kaimo plėtros. Bus vykdoma melioracijos statinių priežiūra ir avarinių gedimų šalinimo darbai, prisidedama prie Biržų rajone veikiančių melioracijos statinių naudotojų asociacijų projektų kofinansavimo. 2020–2021 m. numatoma kofinansuoti Biržų rajono Vabalninko, Kojeliškių, Tabokinės, Braškių, Skrebiškių, Sėlių melioracijos statinių naudotojų asociacijų melioracijos statinių rekonstravimo projektus, taip pat įgyvendinti Pabiržės ir Vabalninko seniūnijų dalies melioracijos griovių ir tiltų rekonstravimo projektus.

Produkto vertinimo kriterijai:

- Suremontuotų griovių ilgis (km);
- Kofinansuotų melioracijos statinių naudotojų asociacijų projektų skaičius;
- Žemės plotas, kuriame rekonstruotos drenažo sistemos (ha);
- Suremontuotų vandens pralaidų skaičius (vnt.);
- Žemės plotas, kuriame suremontuotos drenažo sistemos (ha).

2 uždavinys. Gerinti melioruotos žemės ir statinių apskaitą

Įgyvendinant šį uždavinį numatoma vykdyti melioracijos fondo apskaitą ir kadastrą, melioracijos projektinės planinės medžiagos susiejimą su LKS 94 koordinacių sistema.

Melioruotos žemės ir melioracijos statinių apskaita yra sudėtinė žemės informacinės sistemos dalis ir apima visumą žinių apie teisinę, geografinę ir ūkinę melioruotos žemės ir melioracijos statinių būklę. Melioruotos žemės ir melioracijos statinių apskaitos tvarką nustato Žemės ūkio ministerija. Apskaitos objektas – Lietuvos Respublikos valstybinė ir privati melioruota žemė ir joje esantys melioracijos statiniai. VĮ Valstybės žemės fondas pildo melioruotos žemės ir melioracijos statinių kadastrą, skaičiuoja melioracijos statinių vertes ir nusidėvėjimą, surenka operatyvinę mėnesinę informaciją apie atliktus melioracijos darbus, ją apdoroja ir pateikia Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai ir savivaldybių administracijoms.

Produkto vertinimo kriterijai:

- Apskaitomas melioruotos žemės plotas (tūkst. ha);
- Žemės, kurios projektinė planinė medžiaga susieta su LKS 94 koordinacių sistema, plotas (tūkst. ha).

3 uždavinys. Remti žemės ūkio bei smulkaus ir vidutinio verslo subjektus

Įgyvendinant šį uždavinį teikiama finansinė parama SVV plėtros priemonėms Biržų rajone įgyvendinti. Parama teikiama Biržų rajono savivaldybės smulčiojo ir vidutinio verslo plėtros programos lėšomis, kurios skiriamos verslo subjektų finansinės paramos sistemai, informavimo, konsultavimo (mokymo) paslaugoms, verslo infrastruktūrai plėtoti, naujų darbo vietų kūrimui ir kitoms techninės pagalbos priemonėms verslumui skatinti.

Įgyvendinant Biržų rajono savivaldybės kaimo rėmimo programą, siekiama sudaryti tinkamas sąlygas gyventi ir dirbti kaime, kelti dirbančiųjų žemės ūkyje profesinį pasirengimą, skatinti žemės ūkio kooperatyvų steigimą. Programa skirta Biržų rajono kaimo gyventojų rėmimo, kaimo bendruomenių plėtros ir infrastruktūros objektų, kaimo gyventojų mokymo, žemės ūkio kooperatyvų kūrimosi ir veiklos skatinimo programoms finansuoti.

Produkto vertinimo kriterijai:

- Paramą gavusių žemės ūkio ir kitų subjektų skaičius;
- Finansuotų SVV rėmimo priemonių skaičius.

Programos tikslas	Kurti ir palaikyti Savivaldybėje saugią ir ekologiškai švarią aplinką	Kodas	2
--------------------------	---	--------------	---

Tikslo aprašymas:

Įgyvendinant šį tikslą bus pagerinta Biržų rajono aplinkos būklė, racionaliai naudojami gamtos ištekliai, sumažinta ūkinės veiklos neigiama įtaka aplinkai. Tikslu numatoma vykdyti aplinkos išsaugojimo ir kokybės kontrolės, atliekų prevencijos ir tvarkymo, vandens telkinių būklės gerinimo, ekologinio švietimo ir kt. priemones.

Rezultato vertinimo kriterijus:

- Aplinkos apsaugos rėmimo specialiajai programai įgyvendinti numatomų skirti lėšų pokytis (lyginant su ankstesniais metais), proc.

1 uždavinys. Gerinti užterštų teritorijų ir vandens telkinių būklę, mažinti taršos poveikį aplinkai

Uždaviniu siekiama kontroliuoti ir mažinti ūkinės veiklos neigiamą poveikį aplinkai.

Vykdam uždavinių, bus kontroliuojama, kaip laikomasi Savivaldybės tarybos priimtų teisės aktų reikalavimų, reglamentuojančių aplinkos taršos mažinimo priemonės. Bus šalinami aplinkos taršos židiniai, organizuojamos atliekų surinkimo-tvarkymo sistemos, vykdomi aplinkos kokybės tyrimai, želdynų ir želdinių tvarkymas, atkūrimas ir apsauga, organizuojama beglobių gyvūnų globa. Numatyta organizuoti ir vykdyti visuomenės informavimą, apie efektyvaus atliekų valdymo priemones. Tai padės didinti visuomenės sąmoningumą ir supratimą apie aplinkos reikšmę bei visuomenės įtaką savo gyvenamosios aplinkos kokybei išsaugoti. Gautos lėšos iš mokesčių už medžiojamųjų gyvūnų išteklius bus naudojamos medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencijos klausimams spręsti.

Siekiant užtikrinti kryptingą ir darnų Biržų miesto teritorijų kraštovaizdžio formavimą, ekologinės būklės gerinimą ir vizualinio estetinio potencialo didinimą, 2020 m. bus tęsiamas ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamas projektas „Biržų miesto teritorijų kraštovaizdžio formavimas ir ekologinės būklės gerinimas“ pagal priemonę Nr. 05.5.1-APVA-R-019 „Kraštovaizdžio apsauga“. Pagal šį projektą planuojama tvarkyti A. Dauguviečio parką (pakeisti dar išlikusią „eilinę“ sodinimo struktūrą, suformuoti naujas erdves, padidinti biologinę ir dendrologinę įvairovę, pagerinti parko infrastruktūrą. Taip pat 2020 m. bus tęsiamas Biržų Astravo dvaro sodybos parko sutvarkymo projekto, finansuojamo ES struktūrinių fondų lėšomis pagal priemonę 05.4.1-APVA-V-016 „Saugomų teritorijų ir valstybinės reikšmės parkų tvarkymas, pritaikymas lankymui“, įgyvendinimas. Pagal šį projektą numatomas kompleksinis parko tvarkymas: želdinių tvarkymas, vandens telkinių sistemos regeneravimas, parko erdvinės struktūros išryškinimas, poilsiui, rekreacijai ir pažinimui skirtos infrastruktūros įrengimas ir kt.

2020–2021 m. planuojama įgyvendinti ES struktūrinių fondų lėšomis pagal priemonę Nr. 305.5.1-APVA-R-019 „Kraštovaizdžio apsauga“ numatomą finansuoti projektą „Kraštovaizdžio apsauga Biržų rajono savivaldybėje“. Pagal šį projektą planuojama likviduoti kraštovaizdį darkančius bešeimininkius apleistus statinius ir įrenginius bei pakoreguoti kraštovaizdžio ir gamtinio karkaso sprendinius Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane. Taip pat 2020 m. bus pradėtas ES lėšomis bendrai finansuojamas Užterštų teritorijų Biržų r. sav. Einorių k., Kratiškių k. ir Svirgeliškių k. sutvarkymo projektas.

Produkto vertinimo kriterijai:

- Aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įgyvendinimas (proc.);
- Beglobių gyvūnų skaičius;
- Įgyvendintos planuotos priemonės (proc.);
- Teritorijos, kuriose įgyvendintos kraštovaizdžio formavimo priemonės (ha);
- Likviduotų kraštovaizdį darkančių bešeimininkių apleistų statinių ir įrenginių skaičius;
- Įgyvendintų projektų skaičius
- Įgyvendintos planuotos priemonės (proc.);
- Sutvarkytų teritorijų skaičius;
- Inventorizuotų atskirųjų želdynų skaičius.

Numatomas programos įgyvendinimo rezultatas:

Programos įgyvendinimas prisidės prie esamų melioracijos sistemų ir jų statinių išsaugojimo, leis prailginti tinkamą šių sistemų funkcionavimą, taip bus gerinamos žemdirbystės sąlygos bei prisidedama prie kaimo plėtros. SVV ir žemės ūkio subjektų rėmimas skatins naujų darbo vietų kūrimą, investicijų pritraukimą, pažangių technologijų diegimą, veiklos konkurencingumo augimą. Programa leis užtikrinti efektyvų atliekų ir antrinių žaliavų tvarkymą, sumažės aplinkos tarša, bus kompensuota aplinkai padaryta žala, prižiūrima, saugojama ir puoselėjama gamtinė aplinka, ugdoma ekologiškai mąstanti visuomenė.

Galimi programos vykdymo ir finansavimo variantai: Savivaldybės biudžetas, Valstybės biudžeto specialioji tikslinė dotacija, ES lėšos, skolintos lėšos.

Veiksmai, numatyti Biržų rajono strateginiame plėtros plane ir susiję su vykdoma programa:

1 PRIORITETAS. RAJONO EKONOMINĖ IR KOMPLEKSINĖ PLĖTRA

1.1. Tikslas. Palankių sąlygų verslui kūrimas ir konkurencingo žemės ūkio skatinimas

1.1.1. Uždavinys. Skatinti gyventojų verslumą, viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimą

1.1.2. Uždavinys. Plėtoti paramą ir kurti palankią aplinką verslui

1.1.3. Uždavinys. Vystyti konkurencingą žemės ūkį

3 PRIORITETAS. RAJONO INFRASTRUKTŪROS IR GYVENAMOSIOS APLINKOS GERINIMAS

3.3. Tikslas. Švarios gyvenamosios aplinkos užtikrinimas

3.3.1. Uždavinys. Sukurti tobulą atliekų tvarkymo ir švarios aplinkos išsaugojimo sistemą, užtikrinti gerą jos veikimą

3.3.2. Uždavinys. Tobulinti rajono kraštovaizdžio apsaugą ir gerinti jo patrauklumą

Susiję įstatymai ir kiti norminiai teisės aktai:

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymas, Lietuvos Respublikos melioracijos įstatymas, Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas, Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymas, Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymas, Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymas, Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymas, Lietuvos Respublikos ūkininko ūkio įstatymas ir kt.